

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Приймальної комісії

Бердянського державного

педагогічного університету

«30» травня 2023

ПРОГРАМА
вступного екзамєну зі спеціальності

Освітній ступінь:	доктор філософії
Основа вступу:	освітній ступінь магістр або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст
Спеціальність:	015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
Термін навчання:	4 роки

Бердянськ - 2023

1. Пояснювальна записка

Мета вступного випробування для вступу на здобуття освітньо-наукового ступеня доктор філософії: з'ясувати рівень теоретичних знань і практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти та освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліст з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітньо-науковим ступенем доктора філософії вказаної спеціальності у межах ліцензованого обсягу.

Форма фахового випробування – екзамен.

Форма вступного випробування – екзамен

Екзамен – це завдання, виконання яких дає можливість виявити рівень сформованості теоретичних знань, практичних умінь та компетенцій.

Час виконання – 60 хвилин (підготовка до відповіді 45 хвилин, відповідь – 15 хвилин)

Формат проведення фахового вступного іспиту.

Фаховий вступний іспит проводиться дистанційно з використанням платформи (програмне забезпечення) для проведення відеоконференцій Zoom.

У встановлений розкладом час початку фахового вступного іспиту члени фахової атестаційної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї вступників, здійснюють автентифікацію вступників та інформують їх про правила проведення вступного іспиту та часові обмеження.

Автентифікації вступника передбачає:

– встановлення аудіо та візуального контакту зі вступником на платформі відеоконференцій;

– показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

На початку фахового вступного іспиту члени фахової атестаційної комісії рандомно задають 3 питання з переліку, поданому у програмі.

Вступник готує відповіді на питання і в режимі відеоконференції відповідає на них та на додаткові запитання членів фахової атестаційної комісії.

Члени фахової атестаційної комісії оцінюють відповіді вступників вищої освіти.

Результати фахового вступного іспиту оголошуються не пізніше наступного дня після його проведення шляхом розміщення відповідних відомостей на офіційному вебсайті Бердянського державного педагогічного університету bdpu.org.ua у вкладці ВСТУПНИКУ.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового вступного іспиту, іспит призупиняється, учасники можуть пройти до укриття. Після відбою повітряної тривоги, учасники можуть продовжити складання фахового вступного іспиту.

Приклад екзаменаційного питання

1. Основні напрями розвитку системи неперервної професійної освіти в Україні

Перелік дисциплін, що виносяться на фахове вступне випробування з професійної освіти

Методологічні засади професійної освіти
 Дидактичні основи професійної освіти
 Організація та управління освітнім процесом у ЗВО
 Теоретико-правові основи освіти
 Методологія та методи наукового дослідження

Вимоги до відповіді вступника

У відповідях на вступному фаховому випробуванні з професійної освіти вступники повинні показати глибину і усвідомленість знань у світі таких вимог:

- розуміння завдань професійної освіти на сучасному рівні;
- висока науковість і обізнаність;
- розгляд питань у методологічному, психологічному, психолого-педагогічному аспектах.

Висока професійно-педагогічна культура та професіоналізм майбутніх докторів філософії значною мірою визначаються рівнем освіти як в теоретичному, так і в практичному контексті.

Відповіді вступників мають свідчити про їх обізнаність у найважливіших питаннях професійної освіти.

2. Зміст програми

Методологічні засади професійної освіти

1. Професійна освіта як соціокультурний інститут.
2. Професійна освіта як педагогічна система.
3. Основні напрямки розвитку системи неперервної професійної освіти в Україні.
4. Предмет і завдання психології професійної освіти і розвитку фахівця.
5. Навчально-професійна діяльність як умова професійно-особистісного розвитку фахівця.
6. Мотиваційно-ціннісне ставлення до професійної діяльності.
7. Професійно важливі психологічні якості особистості.
8. Сутність і структура процесу професійного виховання.
9. Принципи професійного виховання.
10. Зміст професійного виховання.
11. Технології, методики і форми професійного виховання.
12. Професійно-педагогічна культура викладача професійного закладу освіти.
13. Освітні послуги у суспільстві з ринковою економікою.

Дидактичні основи професійної освіти

14. Організаційно-педагогічні основи професійно-технічної освіти. Типи навчальних закладів професійно-технічної освіти.

15. Зміст і стандарти професійно-технічної освіти. Поняття про професію і кваліфікацію, навчальну групу професій.

16. Організаційні форми освітнього процесу в закладах професійно-технічної освіти.

17. Системи виробничого навчання у професійно-технічній освіті.

18. Організаційно-педагогічні основи вищої освіти в Україні. Типи навчальних закладів вищої освіти. Вузівський комплекс.
19. Зміст і стандарти вищої освіти.
20. Технології навчання у закладах вищої освіти. Методи теоретичного та практичного навчання.
21. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти.
22. Форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.
23. Контроль та оцінювання знань, умінь і навичок студентів закладів вищої освіти.
24. Основи самостійної роботи студентів у закладах вищої освіти.
25. Особливості і функції післядипломної професійної освіти як підсистеми неперервної освіти дорослих.
26. Види післядипломної професійної освіти. Особливості процесу освіти в системі післядипломної професійної освіти.

Організація та управління освітнім процесом у ЗВО

27. Організація освітнього процесу за кредитно-модульною системою у ЗВО.
28. Державна атестація здобувачів вищої освіти.
29. Основні види методичної, наукової та організаційної роботи науково-педагогічних працівників.
30. Правовий статус закладів вищої освіти. Статут закладу вищої освіти.
31. Управління освітнім процесом ЗВО.
32. Структурні підрозділи закладу вищої освіти.
33. Принципи управління закладом вищої освіти.
34. Ліцензування та акредитація освітніх послуг у закладі вищої освіти.
35. Права та обов'язки учасників освітнього процесу: педагогічні і науково-педагогічні працівники; здобувачі вищої освіти.
36. Працевлаштування випускників закладів вищої освіти.

Теоретико-правові основи освіти

37. Конституційні основи освітньої діяльності.
38. Основні нормативні акти в сфері освіти.
39. Джерела міжнародного освітнього права.
40. Систематизація законодавства про освіту.

Методологія та методи наукового дослідження

41. Педагогічне дослідження як процес і результат наукової діяльності.
42. Класифікація педагогічних досліджень за їх характером і змістом.
43. Науковий апарат педагогічного дослідження.
44. Теоретичні методи педагогічного дослідження: аналіз і синтез.
45. Теоретичні методи педагогічного дослідження: індукція та дедукція.
46. Теоретичні методи педагогічного дослідження: аналогія, абстрагування.
47. Теоретичні методи педагогічного дослідження: конкретизація, моделювання.
48. Теоретичні методи педагогічного дослідження: ідеалізація, формалізація.
49. Теоретичні методи педагогічного дослідження: узагальнення, порівняння.
50. Теоретичні методи педагогічного дослідження: мислений експеримент.
51. Методи емпіричного рівня: педагогічне спостереження.
52. Методи емпіричного рівня: педагогічний експеримент.

53. Методи емпіричного рівня: рейтинг.
54. Методи емпіричного рівня: тестування.
55. Методи емпіричного рівня: вивчення, аналіз та узагальнення педагогічного досвіду.
56. Соціологічні методи педагогічного дослідження: анкетування.
57. Соціологічні методи педагогічного дослідження: дослідна бесіда, інтерв'ю.
58. Соціологічні методи педагогічного дослідження: соціометрія.
59. Соціологічні методи педагогічного дослідження: експертна оцінка.
60. Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження: вимірні шкали, зведення дослідницьких даних.
61. Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження: міра зв'язку між змінними, багатомірні методи аналізу.
62. Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження: визначення вірогідності одержуваних результатів.

3. Критерії оцінювання

Форма вступного випробування – екзамен

Екзаменаційний білет складається з трьох питань відкритого типу.

Оцінювання знань вступників до аспірантури за результатами вступного іспиту з професійної освіти здійснюється членами комісії на основі отриманих відповідей на питання білетів. Оцінювання відбувається за 100-бальною шкалою. Відповіді вступників оцінюються окремо за кожним питанням усіма членами комісії. Потім визначається середня оцінка за результатами усіх питань. При виникненні дискусій, спорів щодо оцінки вирішальне слово має голова екзаменаційної комісії.

Рівень	Бали	Загальні критерії оцінки
Низький	0 – 49 бали	Відповідь здобувача, що свідчить про низький рівень володіння обсягом і змістом понятійного апарату, фрагментарність знань з теорії і методики професійної освіти. Вступник допускає суттєві помилки в характеристиці явищ, фактів.
Середній	50–64 бали	Означає, що здобувач виявив поверхові, фрагментарні знання, недостатнє володіння понятійним апаратом, відсутність цілісності знань, знає основні літературні джерела, частково обізнаний з додатковою літературою.
Достатній	65 – 89 бали	Передбачає, що здобувач продемонстрував належний рівень володіння знаннями з кожного екзаменаційного запитання, але відповіді на питання не є повними та вичерпними, мають місце окремі неточності та огріхи.
Високий	90 – 100 балів	Заслуговує відповідь, яка виявляє всебічне й глибоке знання матеріалу з кожного екзаменаційного запитання, у тому числі ґрунтовні знання першоджерел та додаткової літератури. Ця оцінка передбачає також вільну орієнтацію здобувача у професійно-педагогічній проблематиці,

		системне бачення шляхів розв'язання актуальних проблем теорії та методики професійної освіти. Відповіді на всі питання білета, додаткові запитання характеризуються повнотою, вичерпністю та обґрунтованістю.
--	--	---

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 100-бальною шкалою (від 0 до 100) формується за формулою:

$$\text{КО} = (\text{O1} + \text{O2} + \text{On}) / n,$$

де **O1, O2, On** – бали за відповідь на одне питання; **n** – кількість питань.

4. Список рекомендованої літератури

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник / Л. В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.: іл.
2. Григорук П.М. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник / П.М. Григорук, Н.А. Хрущ. – К. : Кондор, 2017. – 206 с.: іл.
3. Данильян О.Г. Організація та методологія наукових досліджень : навчальний посібник / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань. – Харків : Право, 2017. – 448 с.: іл.
4. Жигірь В.І. Професійна педагогіка : навчальний посібник / В.І. Жигірь, О.А. Чернега; за ред. М. В. Вачевського. – К. : Кондор, 2012. – 336 с.: іл.
5. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / І В Зайченко. – 3-е видання. – К. : Ліра-К, 2020. – 512 с.: іл.
6. Кислий В.М. Організація наукових досліджень : навчальний посібник / В М Кислий. – Суми : Університетська книга, 2019. – 224 с.: іл.
7. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень : навч. посібник / В.В. Ковальчук, Моїсєєв. – 3-е видання. – К. : Професіонал, 2005. – 240 с.: іл.
8. Козяр М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / М.М. Козяр, М.С. Коваль. – К. : Знання, 2013. – 327 с.: іл.
9. Колесников О.В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / О В Колесников. – 2-е видання. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 144 с.: іл.
10. Кравченко, Н.В. Теоретико-правові основи професійної освіти : навчальний посібник для студентів спеціальності 'Професійна освіта' / Н В Кравченко. — Бердянськ : БДПУ, 2014. — 212 с.: іл.
11. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. / А І Кузьмінський. – К. : Київська правда, 2005. – 486 с.: іл.
12. Кучерявий О.Г. Педагогіка : особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник для студентів ВНЗ / О Г Кучерявий. – К. : Слово, 2014. – 440 с.: іл.
13. Ладанюк А.П. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник / А.П. Ладанюк, Л.О. Власенко, В.Д. Кишенько. – К. : Ліра-К, 2020. – 352 с.: іл
14. Мальська М.П. Організація наукових досліджень: навчальний посібник / М.П. Мальська, І.Г. Пандяк. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 136 с.: іл.
15. Немченко С.Г. Педагогіка вищої школи : підручник для ст-ів ВНЗ / С.Г. Немченко, О.Б. Голік, О.В. Лебідь. – Донецьк : Ландон-XXI, 2014. – 534 с.: іл.

16. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів ВНЗ / В Л Ортинський. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 472 с.: іл.
17. Партико З.В. Основи наукових досліджень: підготовка дисертації : навчальний посібник / З В Партико. – 2-е видання. – К. : Ліра-К, 2020. – 232 с.: іл.
18. Педагогіка в запитаннях і відповідях : навчальний посібник для ВНЗ / авт. : Л. В. Кондрашова, О. А. Пермяков, Н. І.Зеленкова та ін. – К. : Знання, 2006. – 252 с.: іл.
19. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / за ред. З. Н. Курлянд. – 3-е видання. – К. : Знання, 2007. – 495 с.: іл.
20. Педагогіка вищої школи : підручник / за ред. В. Г. Кремня, В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. – К. : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.: іл.
21. Польшакова, І.О. Педагогіка : професійно-педагогічна культура вчителя : навчальний посібник / І О Польшакова. – К. : Слово, 2011. – 192 с.: іл.
22. Про вищу освіту : закон України № 1556-VII від 01.07.2014. URL : <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvit>
23. Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти : наказ МОН України №1176 від 14.08.13р. URL : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/
24. Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів : наказ МОН України №665 від 01.06.2013 р. URL : mon.gov.ua
25. Про затвердження концептуальних засад розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в Європейський освітній простір : наказ МОН України №998 від 31.12.2004р. URL: http://www.tnpu.edu.ua/EKTS/konc_zasady.pdf
26. Про затвердження національної рамки кваліфікацій : постанова КМ України № 1341 від 23.11.2011р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
27. Про методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах : лист МОН України №1/9–119 від 26.02.2010р. URL : mon.gov.ua
28. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : указ Президента України №344/2013 від 25.06. 2013р. URL: president.gov.ua
29. Про освіту : закон України №38-39 від 05.09.2017р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
30. Рибалка В.В. Психологія та педагогіка праці особистості: від обдарованості дитини до майстерності дорослого : поібник / В В Рибалка. – К. : Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 220 с.: іл.
31. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] : підручник для студентів ВНЗ / В І Романчиков. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – іл.
32. Соловей М.І. Практикум з навчальної дисципліни "Педагогіка і психологія вищої школи". / М.І. Соловей, В.В. Кудіна, Є.С. Спіцин. – К. : Ленвіт, 2013. – 69 с.: іл.
33. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень : підручник / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. – К. : Знання, 2005. – 308 с.: іл.

34. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для ВНЗ / М М Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.: іл.

35. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для ВНЗ / М М Фіцула. – 2-е видання. – К. : Академвидав, 2010. – 456 с.: іл.

36. Цехмістрова Г.С. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / Г С Цехмістрова. – 2-е видання. – К. : Слово, 2012. – 352 с.: іл.

37. Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень : [Електронний ресурс]: підручник для ст-тів ВНЗ / В Є Юринець. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – іл.